



KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.11.2000

KOM(2000) 724 endelig

**MEDDELELSE TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET FRA
KOMMISSIONEN**

Fiskeri og fattigdomsløpelse

MEDDELELSE TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET FRA KOMMISSIONEN

Fiskeri og fattigdomslempelse

1.	Fiskeri er en del af EU's udviklingspolitik	3
2.	Handelen med fiskeriressourcer er verdensomspændende og betydelig	4
3.	De globale fiskeressourcers bæredygtighed er anledning til international uro	6
4.	Retningslinjer for målretning af EF's interventioner	7
2.2.	Sammenhæng og koordinering	12
1.1.	Styrkelse af civilsamfundets deltagelse	18
1.2.	Bedre administration af bæredygtig forvaltning af ressourcerne med fokus på fattigdomslempelse	18
	Støtte til gennemførelse af nationale fiskerisektorprogrammer	18
1.3.	Støtte af subregionalt og regionalt samarbejde til fremme af bevarelsen og forvaltningen af ressourcerne	19

INDLEDNING

Kommissionen har analyseret, hvilken betydning fiskerisektoren har for samfundet i udviklingslandene. Analysen giver en værdifuld rettesnor for udformningen af udviklingsprogrammer i fremtiden. Den antyder også, at der vil skulle opstilles sektorprogrammer i prioriterede lande. Der er behov for visse yderligere retningslinjer for intervention i lande, med hvilke Fællesskabet har indgået fiskeriaftaler. I meddelelsen stilles der specifikke forslag til, hvad retningslinjerne for målretning af Fællesskabets interventioner bør være.

Der er også væsentlige implikationer for andre fællesskabspolitikker, særlig den fælles fiskeripolitik. Det antages, at implikationerne for den fælles fiskeripolitik vil blive behandlet på det mere praktiske plan i et særskilt afsnit i grønbogen om den fælles fiskeripolitik (der vil foreligge i begyndelsen af 2001) i optakten til revisionen af den fælles fiskeripolitik i 2002. Med denne meddelelse ønsker Kommissionen også at henlede Rådets og Europa-Parlamentets opmærksomhed på de aspekter af reformen af den fælles fiskeripolitik, der direkte relaterer til fattigdomslempelse i udviklingslandene.

1. FISKERI ER EN DEL AF EU'S UDVIKLINGSPOLITIK ...

Fisk og fiskeri er af stor betydning for udviklingslandene. Fisk opdrættes, fanges, sælges, forarbejdes og forbruges, og på hvert trin i processen er der en økonomisk og social værditilvækst, som udviklingslandene bør udnytte. En udviklingspolitisk tilgang til fiskeri kan i væsentlig grad bidrage til at bekæmpe fattigdom. Det er derfor fra et udviklingssynspunkt vigtigt, hvordan de udviklede lande og udviklingslandene indvirker på hinanden i denne sektor.

Betydningen af fiskerisektoren for samfundet i udviklingslandene er veldokumenteret. Over 150 millioner fattige i verden er afhængige af fiskerisektoren. Sektoren giver beskæftigelse inden for fiskeri, losning, forarbejdning, distribution tillige med bygning og vedligeholdelse af fartøjer. I mange lande er fangsterne en del af den grundlæggende fødevarerikkerhed. I udviklingslandene leverer fisk i gennemsnit 19% af det animalske proteinindtag. I mange fattige lande, hvor denne procentdel overstiger 25%, er bidraget til fødevarerikkerheden og sundheden af afgørende betydning¹. De Forenede Nationers Udviklingsprogram beretter, at i de sidste 50 år er fangsterne til søs blevet firedoblet, og at over en milliard mennesker i 40 udviklingslande risikerer at blive berøvet deres hovedkilde til protein på grund af overudnyttelse af fiskereserverne sammen med en stigning i eksportefterspørgslen efter animalske fødevarer og olier på bekostning af det indenlandske forbrug.

Endelig er fiskerressourcerne i handelssammenhæng eller i forbindelse med fiskeriaftaler en vigtig kilde til udenlandsk valuta for mange udviklingslande.

Fællesskabets udviklingspolitik vil skulle bidrage direkte til at behandle disse spørgsmål. Fattigdomslempelse er blevet gjort til et centralt mål i Fællesskabets aktiviteter². Fem af de seks prioriterede aktiviteter, der er udvalgt til at bidrage til at realisere dette mål (handel og udvikling, regionalt samarbejde, transport, fødevarerikkerhed og institutionel kapacitetsopbygning) er alle direkte relevante for fiskerisektoren. Det er derfor både rimeligt og nødvendigt at udstikke Fællesskabets politik i denne forbindelse.

¹ Se bilag 1.

² Det Europæiske Fællesskabs udviklingspolitik, KOM(2000) 212 endelig af 26. april 2000.

... men udviklingspolitikken vil skulle bakkes op af anden fællesskabspolitik

Kommissionen har gjort det klart, at den agter at søge en bedre sammenhæng mellem udviklingspolitikken og andre politikker, der vil kunne påvirke udviklingslandene. Denne forpligtelse ligger i artikel 3, stk. 2, i EU-traktaten og artikel 178 i EF-traktaten. I en nylig meddelelse om udviklingspolitikken gav Kommissionen tilsagn om at ville gøre enhver indsats for at garantere, at princippet om sammenhæng tilgodeses i højere grad i dens egne forslag. Samtidig bør konflikterende krav undgås eller modvirkes, eller når begge er lige legitime, skal konflikten bringes frem og løses³. Nedenstående forslag skal ses som et første bidrag til at indfri denne forpligtelse.

... og der må tilstræbes komplementaritet med medlemsstaternes indsats

Artikel 180 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab fastsætter, at Fællesskabet og dets medlemsstater samordner deres politik med hensyn til udviklingssamarbejde og fører samråd om deres bistandsprogrammer. Medlemsstaternes forvaltninger og udviklingsorganisationer har et væld af erfaringer og ekspertise på området samarbejde om fiskeri og akvakultur.

Der er gennemført mange projekter i forskellige geografiske områder eller med berøring til specifikke emner. Disse erfaringer har betydet, at visse medlemsstater har en særlig sagkundskab og interesser: støtte af græsrodsbevægelser, evaluering af ressourcer, systemerne for fiskeriovervågning, integreret udvikling af kystområder, beskyttelse af koralrev, modernisering af industrier, juridisk og institutionel bistand. I betragtning af samarbejdsområdernes kompleksitet og de relativ begrænsede antal eksperter på de forskellige områder er det af vital betydning, at der skabes et samvirke mellem disse projekter og sagkundskaben.

Fællesskabets samarbejdsstrategi skal derfor omfatte information om medlemsstaternes og de andre større donorerers virksomhed. Denne information vil tjene som grundlag for en bedre indpasning i medlemsstaternes og de andre større donorerers virksomhed.

2. HANDELEN MED FISKERIRESSOURCER ER VERDENSOMSPÆNDENDE OG BETYDELIG ...

Mellem 50 og 60% af værdien af fangsterne i verden produceres i farvande, der henhører under udviklingslandes jurisdiktion. I farvandene omkring staterne i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) tegner udenlandske fartøjer sig for over 50% af fangsterne. Over 40% af verdensproduktionen afsættes igennem den internationale handel og gør dermed, at den er den mest internationale form for fødevareproduktion. Som led i denne handel registrerede udviklingslandene et nettohandelsoverskud på 16,6 mia. USD i 1996. Størstedelen af eksporten består af produkter af stor handelsmæssig værdi såsom frosne rejer, tun og frosne fileter. Eksporten går i hovedsagen til udviklede lande, som opkøber omkring 80% af de produkter, der sælges på verdensmarkedet. Den internationale handel med fisk er stærkt voksende.

³ KOM(2000) 212 endelig, afsnit 2.2.2., s. 13. (Se bilag 2).

... og EU er samtidig den største nettoimportør, forbruger og producent

Europa indtager en nøgleposition i denne handel som forbruger, nettoimportør og producent. Mellem 1976 og 1996 blev importen i Europa fordoblet på grund af et betydelig stigning i fiskerforbruget. EU eksporterer ca. 16 mio. tons fiskerprodukter om året, men importerer samtidig 4,3 mio. tons til at dække forbruget. 58% af det europæiske forbrug dækkes således ved import. I 1999 udgjorde eksporten af fisk fra udviklingslandene til Den Europæiske Union ca. 4 mia. EUR, heraf 1,4 mia. EUR fra Latinamerika, 1,4 mia. EUR fra AVS-staterne og 1,2 mia. EUR fra Asien. Det anslås, at 63% af eksporten fra AVS-staterne i de seneste år er gået til Den Europæiske Union, 27% til Japan og 10% til USA.

... og benytter fiskeriaftaler som led i den fælles fiskeripolitik til at få adgang til ressourcerne

Fællesskabet havde indtil for nylig fiskeriaftaler med 26 lande, hvoraf 17 var udviklingslande. De årlige gennemsnitlige omkostninger (1998-2000) for EF-budgettet er på 270 mio. EUR. Dette tal er betydeligt højere end, hvad Fællesskabet (EUF og budgettet) disponerer over årligt til fiskerisektoren i alle udviklingslande. Derfor er spørgsmålet om, hvordan anvendelsen af disse midler også fremmer udviklingsmålene af interesse.

Fiskeriaftalerne er baseret på principperne i De Forenede Nationers havretskonvention (UNCLOS). Dette indebærer, at kyststaterne skal begrænse den tilladte fangstmængde af biologiske ressourcer til deres eksklusive økonomiske zone (artikel 61). Når den nationale flådes kapacitet ligger under den tilladte fangstmængde, kan tredjelandes fiskerflåder få tilladelse til at fiske efter resten i sådanne zoner (artikel 62). Denne tilgang forudsætter, at der foreligger pålidelige videnskabelige data om ressourcer og flådekapacitet.

Konventionen, som blev undertegnet i 1982, bygger på begrebet "overskudsbestande", som ikke tages af den lokale sektor. Den første generation af aftaler vedrørte derfor finansiering som "betaling for fisk" til udviklingslandenes regeringer. Disse betalinger har imidlertid ikke ført til nogen udvikling af den lokale fiskeindustri, der står i noget forhold til de udbetalte midler, og den adgang, som udenlandske fartøjer gives til gengæld herfor, betragtes nu af nogle lokalsamfund som en reel trussel mod det traditionelle fiskeri. Fællesskabet erkender, at en reform af den fælles fiskeripolitik på dette område er nødvendig for, at Fællesskabets kombinerede politiske mål, herunder målene for Fællesskabets udviklingspolitik, kan realiseres.

... samtidig med at de europæiske fiskersamfund støttes økonomisk og socialt

Oprindeligt havde fiskeriaftalerne i første række et økonomisk og socialt formål, som blev anset for at være af stor betydning for flåderne i Den Europæiske Union. Ca. 2 800 EF-fartøjer har tilladelse til at fiske i tredjelandes farvande i henhold til disse aftaler. Omkring 22 000 fiskere - med støtte i industri og handel i tidligere og efterfølgende led - er afhængige af disse aftaler; af disse er næsten 6 000 tredjelandstatsborgere fra kyststaterne.

3. DE GLOBALE FISKERESSOURCERS BÆREDYGTIGHED ER ANLEDNING TIL INTERNATIONAL URO ...

Havressourcernes bæredygtighed er anledning til større bekymring på verdensplan. Risikoen for udtømmning af ressourcerne er reel. Udviklingslandene sidder inde med størstedelen af verdens fiskeressourcer, men de er begrænsede og skrøbelige over for risiciene i forbindelse med ureguleret og ulovlig udnyttelse. I 1998 noterede FAO, at det samlede fiskerioutput i verden var steget over de sidste 20 år til næsten 120 mio. tons⁴. Nu er vækstsatsen faldende, og produktiviteten i fiskeriet på verdensplan er i tilbagegang. Der er en faldende tendens i verdensproduktionen af bundfisk (demersale fisk) af høj kvalitet, og en stigning i produktionen af mindre pelagiske fisk af mindre handelsværdi. De havområder, der i princippet byder på et vist potentiel for øgede fangster, er den østlige og vestlige del af Det Indiske Ocean og det nordvestlige Stillehav. De fleste havressourcer findes imidlertid på en snæver kontinentalmargin, som er udsat for et økologisk pres på grund af en massiv befolkningstilvækst i kystområderne. Det skal bemærkes, at 50% af verdens befolkning lever mindre end 60 km fra kysten. Denne procentsats forventes at stige til 70% i 2020⁵.

Problemets alvor er blevet anerkendt på forskellige internationale konferencer, og der er international konsensus om, hvilke principper der skal følges. (Se bilag 4).

... og derfor må der i det europæiske politiske respons tages en global tilgang til bæredygtighed og fattigdomslempelse

Den Europæiske Union har beskæftiget sig med spørgsmålet om bæredygtighed i sine egne farvande ved at vedtage en fælles fiskeripolitik. Med for mange fartøjer i Europa og andetsteds er der brug for en effektiv overvågning, kontrol og tilsyn til at håndhæve den aftalte ordning for forvaltning og udnyttelse af ressourcerne⁶.

Fisk er en knap og udtømmelig ressource for udviklingslandene. Under de aktuelle omstændigheder har de offentlige myndigheder i de fleste udviklingslande brug for bistand til at garantere en tilstrækkeligt bæredygtig adgang for deres fattige befolkningsgrupper til de vandbaserede ressourcer. Der er også behov for en mere global styring, som skal tilgodese de fattige, som er afhængige af bestanden for at kunne overleve.

Som en af de største fiskerimagter i verden må EU sætte sig høje standarder og være rede til at tilpasse og forbedre målrettede foranstaltninger til at styrke forskning, evaluering af bestande, kontrol, uddannelse, infrastruktur, forvaltning, sanitære installationer osv. EU vil følge en ansvarlig tilgang til styring af fiskeriet på verdensplan.

Målet skal være at beskytte ressourcernes bæredygtighed med samme gennemslagskraft i europæiske såvel som ikke-europæiske farvande.

... samtidig med, at man holder sig forbrugerspørgsmål og handelsinteresser for øje

Den europæiske forbruger har en reel og betydelig interesse i fisk og fiskerivarer. Adgang til importerede produkter er stadig af betydning. Forbrugerbeskyttelse er et andet anliggende, som på grund af ringe sundheds- og veterinærstandarder kan skabe hindringer for handelen med fisk og fiskerivarer. Det kræver et udviklingspolitisk respons. Der må også tages hensyn til interne europæiske socioøkonomiske betragtninger, idet omkostningerne ved

⁴ Se bilag 3.

⁵ FAO, 1998, The state of world fisheries and aquaculture.

⁶ Som bevist på den nylige internationale konference om fiskeriovervågning, -kontrol og -tilsyn i Bruxelles den 24.-27. oktober 2000.

fiskeriaftalerne for Fællesskabets budget vil skulle afvejes i betragtning af størrelsen af de lokalsamfund i Europa, der drager fordel af aftalerne.

Fællesskabet må under alle omstændigheder fastlægge en langsigtet politik baseret på betragtninger vedrørende bæredygtighed og lighed. Fællesskabet må derfor mobilisere sig med alle relevante politikker, som det har til sin rådighed (udvikling, fiskeri, handel, forskning, miljø- og forbrugerbeskyttelse) til at tilgodese følgende mål:

- **solidaritet med udviklingslandene**, hvis befolkninger i afgørende grad er afhængige af de fiskerressourcer, enten til eget forbrug eller til erhvervsvirksomhed
- **en handelsmæssig interesse** i at fortsætte med at importere store mængder fisk fra udviklingslandene for at kunne dække forbrugernes og levnedsmiddelindustriens efterspørgsel
- **en økonomisk og social interesse** i at støtte visse traditionelle europæiske fiskersamfund med at fortsætte fiskeri i fjerntliggende farvande
- det **miljømæssige aspekt**, eftersom havene og oceanerne udgør en "global ressource", som i stigende omfang betragtes som menneskehedens fælles arv.

4. RETNINGSLINJER FOR MÅLRETNING AF EF'S INTERVENTIONER ...

Fællesskabet bør for at realisere disse mål og tilgodese disse interesser målrette sine interventioner efter følgende retningslinjer:

I lande, hvor fiskeri er en prioritet i udviklingsstrategien

- Der vil blive fastlagt flere kriterier i samarbejde med de kompetente regionale og nationale instanser til at fastslå, i hvilke lande eller regioner fisk og akvakultur bør være et prioriteret område for EF's udviklingssamarbejde⁷.
- EF bør hjælpe med til at udforme og gennemføre sektorpolitikker og -programmer i lande eller regioner, hvor fisk og/eller akvakultur er en klar udviklingsprioritet. Dette kunne bidrage til at skabe et nærmere partnerskab, at styrke policy-dialogen med det pågældende land og forbedre donorkoordinationen. Se nærmere herom i bilag 5.
- I landestrategidokumenterne vil det blive defineret, hvilken rolle medlemsstaterne og andre donorer skal spille, og der vil blive stillet forslag til, hvilken donor der skal lede udformningen og gennemførelsen af sektorstrategien.
- Regionale interventioner vil blive en prioritet for EF under hensyntagen til, at fiskeriproblemer som hyppigt observeret er af regional art, og til, at Fællesskabet har komparative fordel på dette felt.

I lande, med hvilke Fællesskabet har indgået fiskeriaftaler

I udviklingslande, hvor europæiske fiskerifartøjer får adgang til de eksklusive økonomiske zoner på basis af fiskeriaftaler, vil Fællesskabets udviklingssamarbejde støtte samfund, der er afhængige af fiskeri, ved hjælp af et sektorprogram i fuld erkendelse af fiskeris bidrag til fødevarerikkerheden og fiskeriaktivitetens indvirkning på landets udvikling.

⁷ Her er der også tale om antallet og størrelsen af samfund, der er afhængige af de akvatiske ressourcer, bidraget til fødevarerikkerheden, de akvatiske ressourcers relative størrelse, fiskerisektorens bidrag til BNP og beskæftigelsen, betydningen af handel med fisk osv.

Det Europæiske Fællesskab vil koncentrere sin indsats om at styrke den nødvendige sammenhæng mellem udviklingspolitikken og de eksterne aspekter af den fælles fiskeripolitik. Med henblik herpå vil der blive lagt vægt på følgende punkter i Fællesskabets forbindelser med partnerlandene:

- Fællesskabet og partnerlandene må sikre sig, at artikel 61 og 62 i FN's havretskonvention anvendes effektivt.
- Princippet om bæredygtig forvaltning af naturressourcerne skal understreges i forbindelse med konventionens anvendelse. En voksende del af budgettet til europæiske fiskeriaftaler er rettet mod opbygning af administrativ kapacitet til at overvåge, føre tilsyn med og kontrollere og bevare de biologiske ressourcer og skaffe de nødvendige pålidelige videnskabelige data om ressourcer og flådekapacitet.
- Princippet om forsvarlig, ansvarlig og gennemsigelig forvaltning af de offentlige finanser vil blive fremhævet i fiskeriaftalerne. Af gennemsigtighedshensyn er det Kommissionens plan, at de finansielle bidrag i forbindelse med fiskeriaftalerne direkte skal tilføres det pågældende lands nationale budget. De målrettede aktioner afskrives og betales derefter fra en statslig konto under overholdelse af procedurerne vedrørende rettigheder og gensidige forpligtelser. Kommissionen skal arbejde for, at de traditionelle fiskersamfund i udviklingslandene høres og gives en reel indflydelse på anvendelsen af midlerne.
- Fællesskabet vil foretage en klar identifikation og evaluering af, hvilke interventioner der skal gennemføres som en del af udviklingssamarbejdet, og dem, der indgår i den fælles fiskeripolitik. De ressourcer, der afsættes til hvert sæt interventioner, skal klart identificeres for at undgå overlapninger. Forud for udvælgelsen af bestemte aktiviteter for et land eller en region skal der foretages en evaluering. Fællesskabet vil undersøge, om dets interventioner er internt sammenhængende og forenelige med det overordnede mål om fattigdomslempelse. Det betyder, at det skal seriøst overvejes at støtte den lokale fiskeindustri, også forarbejdnings- og distributionsnet med berøring til lokalt forbrug.
- Kommissionen vil anspore civilsamfundet og erhvervsorganisationer på fiskeriområdet i Syd til at deltage i udarbejdelsen og gennemførelsen af fiskeriaftaler.

BILAG 1
Fisks bidrag til proteinindtaget⁸ i udviklingslandene

Land ⁹	Udbud af fisk pr. indbygger (kg) (> 20)	Fiskeproteiner/ animalske proteiner (%) (%>25%)	Fiskeproteiner/ samlede proteiner (%) (%>25%)
Albanien	1.3	08	0.3
Angola	6.6	27.1	6.3
Anguilla	45	--	--
Antigua Barbuda	24.3	13.9	9.3
Armenien	1.0	1.6	0.5
Aserbajdsjan	1.1	1.7	0.5
Bangladesh	10.6	48.3	6.6
Barbados	31.8	17.6	10.5
Benin	9.4	28.5	4.6
Burundi	3.2	29.6	1.9
Cambodja	6.6	28.3	5.2
Cameroun	9.2	25	5.8
Kap Verde	25.3	30.6	11.2
Chile	20.2	12.4	6.1
Kina	25.7	23.9	8.2
Comorerne	20.2	61.8	16
Dem. Rep. Congo	5.7	31	5.6
Rep. Congo	25.3	48.8	18.5
Cookøerne	53.4	29.4	19.7
Côte d'Ivoire	11.1	36.9	6.7
Dominica	27.1	15.5	8.1
Ækvatorialguinea	22.6	61.9	33.2
Fiji	32.9	21.4	9.1
Gabon	44.6	35	17.5
Gambia	23.7	61.7	15
Georgien	2.1	3.6	1.0
Ghana	22.5	63.2	14.9
Grenada	20.1	17	9.7
Guinea	16	60.2	9.4
Guyana	64.2	51.4	24.5
Haiti	2.6	12.1	1.8

⁸ De nævnte lande er følgende: lande omfattet af den europæiske politik for fødevarer sikkerhed, udviklingslande med et indtag af fisk på over 20 kg pr. indbygger og/eller udviklingslande med et fiskerproteinindtag på over 20% af det samlede indtag af protein af animalsk oprindelse.

⁹ Med fed skrift: lande, der er omfattet af den europæiske politik for fødevarer sikkerhed.

Land ¹⁰	Udbud af fisk pr. indbygger (kg) (> 20)	Fiskeproteiner/ animalske proteiner (%) (%>25%)	Fiskeproteiner/ samlede proteiner (%) (%>25%)
Indonesien	18.2	53.1	9.7
Kiribati	74.2	66.2	32.5
D.F.R Korea	17.6	55.7	7.7
Rep.Korea	50.7	43.3	17.7
Kirgisistan	0.6	0.5	0.2
Laos	8.5	29.7	4.8
Liberia	4.9	23	4.2
Macao	32.8	23.9	13
Madagaskar	7.6	16.9	4.8
Malawi	5.7	37.7	3.1
Malaysia	56.2	34.5	19.8
Maldiverne	165.1	64.4	53.5
Mauretani	14.2	13	5.1
Mikronesien	40.4	43.5	20.4
Mozambique	2	19.2	1.8
Oman	24.1	21.5	9.8
Myanmar	17.5	45.4	6
Papua Ny Guinea	13.9	28	9
Peru	26.8	26.1	10.1
Filippinerne	30.3	42.8	19.9
Samoa	62.7	41.7	22.9
Sao Tome & Principe	21.4	61.5	16
Senegal	36.3	47.4	16.1
Seychellerne	65.6	50.4	26.4
Sierra Leone	13.4	63	11.6
Salomonøerne	34.5	73.4	24.3
Sri Lanka	20.2	54.3	13.4
Surinam	22	26.7	10.9
Tadsjikistan	0.1	0.2	0
Tanzania	10.3	33.6	7
Thailand	33.7	41.5	18.5
Togo	17.3	50.2	8.3
Tonga	32	29.6	14.2
Tuvalu	23.6	41.7	16.3
Uganda	9.8	30	6.5
Vanuatu	22.8	29.2	9.9

¹⁰ Med fed skrift: lande, der er omfattet af den europæiske politik for fødevarerikkerhed.

Land ¹¹	Udbud af fisk pr. indbygger (kg) (> 20)	Fiskeproteiner/ animalske proteiner (%) (%>25%)	Fiskeproteiner/ samlede proteiner (%) (%>25%)
Venezuela	20.1	20.4	10.1
Vietnam	17.4	39.4	8.8
Yemen	16.3	23.2	4.1

¹¹ Med fed skrift: lande, der er omfattet af den europæiske politik for fødevarer sikkerhed.

BILAG 2

Afsnit 2.2. "Sammenhæng og koordinering" i Det Europæiske Fællesskabs udviklingspolitik (KOM(2000)212 endelig)

2.2. Sammenhæng og koordinering

Ifølge artikel 3, stk. 2, i TEU skal der sikres den fornødne sammenhæng i EU's optræden udadtil. Artikel 178 i TEF¹² kræver desuden, at der tages hensyn til EF's mål i relation til udviklings samarbejdet, når det iværksætter andre politikker, som vil kunne berøre udviklingslandene. I en rådsresolution (udvikling) af maj 1997 opfordres Kommissionen til at fremkomme med forslag til at forbedre sammenhængen, også hvad angår de praktiske procedurer og regelmæssig indberetning.

2.2.1. Sammenhæng i de eksterne politikker

Der er flere aspekter i denne forbindelse. Et af dem er den generelle sammenhæng i vore eksterne politikker. En gradvis og harmonisk integration af udviklingslandene i verdensøkonomien (artikel 177, stk. 1) forudsætter på den ene side en meget betydelig forbedring af disse landes interne politik og på den anden side en stærkere og mere sammenhængende international støtte af denne politik. EU er den vigtigste donor og største handelspartner for udviklingslandene. Dens internationale vægt er vokset siden indførelsen af euroen. Den spiller en stadig større rolle i internationale forhandlinger om miljø og forbrugerbeskyttelse. Den vil som sådan skulle maksimere sin evne til at handle inden for de forskellige områder af det internationale økonomiske system for at sikre sammenhæng mellem handelsliberalisering (WTO), bistand og finansielt samarbejde (Breton Woods-institutionerne) og standardisering med sigte på bæredygtig udvikling (miljø, ILO, Codex Alimentarius osv.). Kommissionen vil snarest fremlægge en handlingsplan for anvendelse af de eksterne politikker til at øge kohærens og den internationale økonomiske styring, for yderligere at fremme den gradvise og harmoniske integration af udviklingslandene i verdensøkonomien.

2.2.2. At undgå utilsigtet inkohærens

Traktatens artikel 178 som i øvrigt sund fornuft tilpligter EU at kontrollere, at målene for dens udviklingspolitik tages med i betragtningerne, når anden politik vil kunne påvirke udviklingslandene. Denne "kontrol af sammenhængen" er relevant for mange områder inden for EF's politik, f.eks. handel, landbrug, miljø, energi, forskning og teknologisk udvikling, fiskeri, indvandring, asyl, konfliktforebyggelse, sundhed, konkurrence, forbrugerbeskyttelse og humanitær bistand. Udviklingsmålene bør også afspejles i de overordnede politiske retningslinjer på områder som f.eks. investeringer, gældsforvaltning, transport- og telekommunikationsnet, almen og erhvervsfaglig uddannelse.

Disse andre EU-politikker kan faktisk påvirke udviklingslandene i både positiv og negativ retning. Det mindste, man kan forvente, er, at de, der træffer beslutningerne,

¹² Henholdsvis traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

er helt klar over de indirekte virkninger af disse politikker. Der vil blive sat ind på en dybtgående analyse og kvantificering af disse virkninger.

Det kan stadig ske, at EU træffer det politiske valg at gå videre med en politik, selvom den potentielt har negative, indirekte og utilsigtede virkninger for udviklingslandene. I så fald er det vigtigt, at beslutningstagerne har fuldt kendskab til de indirekte konsekvenser. Når der er flere valgmuligheder, vil politikkerne skulle gennemføres på den for udviklingslandene mindst skadelige måde. Hvis det er nødvendigt og muligt, kan foranstaltninger og programmer udformes således, at udviklingslandene sættes i stand til at kompensere for eller modstå de negative, utilsigtede virkninger af andre EU-politikker.

Alle institutionerne, i første række Parlamentet, Kommissionen og Rådet, har et ansvar med hensyn til at sikre bedre sammenhæng. Kommissionen vil på sin side tage alle skridt til at garantere, at princippet om sammenhæng tilgodeses i højere grad i dens egne forslag. Samtidig bør konflikterende krav undgås eller modvirkes, eller når begge er lige legitime, skal konflikten bringes frem og løses. Inkohærente beslutninger og retningslinjer vil blive belyst. Hver af institutionernes koordinationsordninger vil skulle benyttes i deres fulde omfang.

2.2.3. Koordination og komplementaritet

EF skal arbejde for en bedre koordinering og sikre komplementaritet med medlemsstaterne inden for de bredere internationale rammer. Et af de mest afgørende aspekter ved koordineringen er EU's evne til at optræde samlet i internationale organer og dermed realisere potentialet for større europæisk indflydelse. Denne koordineringsindsats må også styrkes i relation til landestrategierne og retningslinjerne for sektorpolitikkerne samt på det praktiske plan i partnerlandene. Det er vigtigt for udviklingslandene, som kun har begrænsede personaleresourcer og skal kommunikere med mange donorer.

Med udgangspunkt i de hidtidige erfaringer med koordinering må EU nu gå videre og indføre en arbejdsdeling for at nå de mål, der er fastsat i fællesskab. Det er helt afgørende, at det lykkes at opstille nogle europæiske politiske retningslinjer, hvori også medlemsstaternes politikker kan indgå, samtidig med at der arbejdes på at forbedre koordineringen i de forskellige eksisterende fora. Det må absolut undgås, at EF blot bliver en sekstende medspiller i udviklingssamarbejdet; EF skal i stedet ses som initiativtager og formidler i bestræbelserne på at finde nye europæiske forvaltningsmodeller.

BILAG 3

Fremtrædende punkter vedrørende fiskeriressourcerne ifølge FAO-rapporten om fiskeriets og akvakulturens tilstand, 1998

Ca. 44% af fiskerbestandene synes at være fuldt udnyttet og have nået deres maksimale output, eller næsten, uden nogen margin for en stigning, 16% er overudnyttet (med risiko for en afbrydelse i produktionskredsløbet, hvis der ikke tages skridt til en indskrænkning) og 6% af bestandene er udtømt. Den del af bestanden, der langsomt genopbygges, er på 3%. Det er derfor umuligt at øge fangsterne for 70% af verdens fiskebestandes vedkommende. De berørte områder er Atlanterhavet, Stillehavet, det østlige og centrale Stillehav, det nordøstlige Stillehav, Sortehavet og Middelhavet.

Verdensproduktionen af demersale fisk af høj værdi er faldende, og produktionen af små pelagiske fisk med lavere handelsværdi er stigende.

De havområder, der byder på et vist potentiel for øgede fangster, er den østlige og vestlige del af Det Indiske Ocean og den nordvestlige del af Stillehavet (de tempererede og tropiske zoner af Stillehavet har betydelige tunressourcer). De fleste havressourcer findes imidlertid på en snæver kontinentalmargin, som er udsat for et økologisk pres på grund af en massiv befolkningstilvækst i kystområderne (50% af verdens befolkning bor mindre end 60 km fra kysten, og dette tal vil være 70% i 2020).

Genudsætningen af fisk af ringe handelsværdi udgjorde 25% af det konstaterede årlige fangstfiskeri. Foruden dette spild af biomasse er der spildt af et ukendt men sandsynligvis stort antal pattedyr, fugle og marine krybdyr, som tages utilsigtet.

BILAG 4

Internationalt vedtagne principper for udvikling i forbindelse med de akvatiske ressourcer

Der er i forskellige internationale erklæringer fremhævet en række vigtige ledende principper for udviklingssamarbejdet på området udvikling i forbindelse med de akvatiske ressourcer. Sammen med tilslutningen til disse principper er der nået til en international konsensus om, hvorledes de skal realiseres. Det Europæiske Fællesskab har ved mange lejligheder erklæret, at det vil anvende disse principper. Nedenfor opregnes ni af principperne i kronologisk orden efter de fora, i hvilke de blev vedtaget:

Montego Bay, 1982

Der blev på den tredje FN-konference om havretten undertegnet en konvention. Denne FN-konvention trådte i kraft den 16. november 1994. Målet med den er at fremme havnenes og oceanernes fredelige anvendelse, en retfærdig og effektiv udnyttelse af deres ressourcer, bevarelse af de biologiske ressourcer deri og undersøgelse, beskyttelse og bevarelse af havmiljøet.

- Princip 1

Kyststaterne skal fremme en optimal udnyttelse af de biologiske ressourcer i deres eksklusive økonomiske zoner (EEZ). De skal i den forbindelse virke for at bevare og regenerere udnyttede bestande på et niveau, der garanterer det største, vedvarende afkast. De skal tage hensyn til økologiske faktorer og de økonomiske behov hos kystbefolkningen, der lever af fiskeri, samt udviklingslandenes specifikke behov.

- Princip 2

Kyststaterne fastslår deres kapacitet til at udnytte de biologiske ressourcer. Hvis denne er mindre end den samlede tilladte fangstmængde, giver de gennem aftaler eller andre arrangementer andre stater tilladelse til at udnytte overskuddet af den tilladte fangstmængde.

Rio de Janeiro, juni 1992

På Rio-topmødet om miljø og udvikling blev der vedtaget en erklæring samt et handlingsprogram (Agenda 21), som omfatter flere forskellige henstillinger og principper, der skal anvendes i forbindelse med forvaltningen af fiskeressourcerne.

- Princip 3

Miljøbeskyttelse skal integreres i enhver form for udviklingsproces: For at opnå en bæredygtig udvikling skal miljøbeskyttelse indgå som en integreret del i udviklingsprocessen og kan ikke ansues isoleret herfra.

- Princip 4

Forsigtighedsprincippet skal anvendes: For at beskytte miljøet skal forsigtighedsprincippet anvendes i almindelighed af staterne under hensyn til deres muligheder herfor. Hvor der er trusler om alvorlige eller uoprettelige skader, må mangel på fuldt videnskabeligt bevis ikke kunne bruges som begrundelse for at udskyde effektive foranstaltninger, der kan forhindre miljøforringelse.

- Princip 5

Lokalsamfundene skal have et medansvar: Lokalbefolkningen og -samfund, ligesom andre lokale myndigheder, spiller en vigtig rolle i forvaltningen og udviklingen af miljøet på grund af deres viden og traditionelle skikke og fremgangsmåder.

Rom, oktober 1995

På FAO's 28. konference blev der ved konsensus godkendt en adfærdskodeks for ansvarligt fiskeri¹³. Denne ikke-obligatoriske adfærdskodeks er udarbejdet af FAO som følge af den dynamik, Rio-topmødet skabte inden for hensyntagen til bæredygtig udvikling. Den sigter mod, at principperne for bæredygtig ressourcforvaltning anvendes. Den overtager forsigtighedsprincippet og præciserer dets nærmere anvendelse inden for fiskeriudvikling. Der skal især peges på følgende principper, som styrker eller supplerer de principper, der er nævnt ovenfor:

- Princip 6

Retten til at fiske indebærer også en forpligtelse til at fiske på ansvarlig vis; fiskeriet bør stå i forhold til den produktionskapacitet, der eksisterer for fiskeressourcerne.

- Princip 7

De forskellige stater bør samarbejde på subregionalt, regionalt og internationalt plan for at fremme bevarelsen og forvaltningen af ressourcerne. Som følge af det øgede pres på fiskeriet og et bedre kendskab til fiskebestandene er det nødvendigt, at en fælles regulering af de fælles fiskebestande prioriteres.

- Princip 8

Det ikke-industrielle fiskeris betydning for beskæftigelsen og fødevarerikkerheden bør anerkendes, og fiskernes og fiskeriarbejdstagernes rettigheder bør beskyttes. Der skal gives prioritet til lokalsamfundenes ernæringsmæssige behov. I betragtning af de seneste tendenser skal fiskeriforvaltningen omfatte en gradvis, direkte medinddragelse af aktørerne i fiskerisektor, tildeling af "brugerrettigheder", en decentralisering af reguleringsfunktionerne, uden at de offentlige myndigheder dermed fratages rollen som administrator, og sektorens selvfinansiering.

Kyoto, december 1995

På den internationale konference i Kyoto om et bæredygtigt bidrag fra fiskeriet til fødevarerikkerheden bekræftede 95 stater og Det Europæiske Fællesskab, at de var bevidste om, at medmindre der hurtigt blev truffet passende foranstaltninger, ville kombinationen på globalt niveau af befolkningstilvækst og økonomisk vækst sammen med fortsat overfiskeri, for stor fiskerikapacitet og forringelse af det akvatiske miljø gøre det yderst vanskeligt for fiskerisektoren at opretholde sit nødvendige bidrag til fødevarerikkerheden.

¹³ Adfærdskodeksen er blevet undertegnet af Det Europæiske Fællesskab og næste alle de udviklingslande, som det har fiskeriaftaler med.

- Princip 9

Den internationale fiskerihandel må ikke være til skade for miljøet og de lokale befolkningers fødevarer sikkerhed: Det er nødvendigt at sikre, at handelen med fisk og fiskerivarer fremmer fødevarer sikkerheden og ikke forringer miljøet eller indvirker negativt på rettighederne og de ernæringsmæssige behov hos befolkningsgrupper, hvis sundhed og velfærd i afgørende grad afhænger af fisk og fiskeriprodukter...

Det fremgår af vedvarende og voksende pres på ressourcerne og de mindst udviklede landes vanskeligheder med at føre en sektorpolitik, der primært opfylder befolkningernes behov, at der er langt mellem ovennævnte principper og den faktiske situation.

BILAG 5

Udviklingspolitisk aktion

1.1. Styrkelse af civilsamfundets deltagelse

- Støtte til oprettelse og udvikling af erhvervsorganisationer for økonomiske aktører inden for fiskeri. Støtte af organisationen af lokalsamfund, der er afhængige af fiskeri. Støtte til lokale myndigheder, således at de kan blive aktivt involveret i bæredygtig udvikling af kystområder.
- Støtte til oprettelse og stimulering af netværk og strukturer til at lette udveksling af erfaringer og viden mellem samfund, der er afhængige af fiskeri. Støtte til disse organisationers aktiviteter, også til erhvervsinvesteringer.
- Støtte af kvinders deltagelse i organisationerne, særlig kvinder, der er involveret i forarbejdning og afsætning af fiskerivarer.
- Støtte til udvikling og etablering af finansieringsinstrumenter og -tjenester, som sektoren har brug for, særlig med sigte på småfiskere og kvinder, der arbejder i faget.

1.2. Bedre administration af bæredygtig forvaltning af ressourcerne med fokus på fattigdomslempelse

- Støtte til gennemførelsen af målene og principperne i FAO's adfærdskodeks for ansvarligt fiskeri. Øge viden om ressourcernes tilstand og beskyttelse af de akvatiske økosystemer. Bedre forvaltning af adgangsrettigheder, valg mellem fiskerimetoder og eventuel nedbringelse af presset på fiskerressourcerne. Større selektivitet i fangsterne og/eller midlertidig tids- eller områdemæssig begrænsning af aktiviteter. Integreret forvaltning af kystområder.
- Støtte af god forvaltningspraksis i forbindelse med fastlæggelse af de relevante juridiske og institutionelle rammer. Støtteordninger til at garantere partcipatorisk planlægning og evaluering.

Støtte til gennemførelse af nationale fiskerisektorprogrammer

Videnskabelig viden

- Bedre videnskabelig viden om akvatiske økosystemer og fiskeriressourcer, særlig med støtte i en udvidet videnskabeligt samarbejde mellem forskningsinstitutter i EU og udviklingslandene. Støtte til udbredelse af denne viden og uddannelse.
- Bedre viden på ethvert område, der er direkte knyttet til levevilkårene for de samfund, der er afhængige af de akvatiske ressourcer.
- Støtte til gennemførelse af miljø- og samfundsundersøgelser forud for interventioner med potentielle sociale eller miljømæssige virkninger.

Forvaltning af fiskeriaktiviteter

- Tilrettelæggelse og implementering af systemer for opfølgning, overvågning af og tilsyn med fiskerivirksomhed. Bekæmpelse af ukontrolleret og uregistreret ulovligt fiskeri (ulovligt, ureguleret, ikke-indberettet fiskeri).
- Støtte af ressourceforvaltningen, der kan garantere en bæredygtig udnyttelse, særlig fra mindre operatørers side (fiskere og/eller små fiskeopdræt), med inddragelse af de vigtigste partnere - videnskabsfolk, staten, andre brugere, fiskere, fiskeopdrættere osv. Kapacitering af lokale myndigheder.

Beskyttelse og bedre udnyttelse af de akvatiske økosystemer

- Programmer for genskabelse og/eller forøgelse af de akvatiske økosystemers biologiske produktivitet.
- Beskyttelse og optimering af zoner, der er af afgørende betydning for fiskeressourcernes bæredygtighed; integreret forvaltning af kystområder, beskyttelse af mangrover og koralområder, gydepladser osv.

Forbedring af produktion, markedsføring og bidraget til fødevarerikkerheden

- Støtte af fiskere og fiskeopdrættere, forarbejdnings- og emballeringsanlæg for at hjælpe dem med at udvikle bedre produkter.
- Ansporing til udvikling af kvalitetsprodukter med stor værditilvækst til lokale og regionale markeder.
- Forbedring af hygiejneforholdene for dermed at sikre adgang til eksport, reklamevirksomhed, mærkning osv.
- Tilskyndelse til private partnerskaber inden for fiskerivirksomhed, forarbejdning, emballering og handel.
- Nedbringelse af spild i hele kæden fra fangst (færre genudsætninger) til produktion (bedre konservering) og markedsføring (kredsløb, der garanterer en bedre udvikling).
- Fødevarerikkerhed på basis af produktion og markedsføring af fiskerivarer.

1.3. Støtte af subregionalt og regionalt samarbejde til fremme af bevarelsen og forvaltningen af ressourcerne

Subregionale eller regionale aktiviteter kan være nyttige i mange henseender, f.eks. i forbindelse med harmonisering af national lovgivning og andre aktiviteter, der bedst lader sig gennemføre på dette plan, af hensyn til stordriftsfordele og tilvejebringelse af kritisk masse. Heriblandt kan nævnes:

- Støtte til oprettelse og konsolidering af subregionale og regionale organisationer eller netværk, som beskæftiger sig med forskning, viden og ressourceforvaltning, overvågning af og tilsyn med fiskerivirksomhed, beskyttelse eller retablering af økosystemer.
- Tilskyndelse til oprettelse og udvikling af regionale fiskerierorganisationer.
- Udformning af regionale sektorprogrammer for harmonisering af sundhedsstandarder, markedsorganisation.
- Harmonisering af national lovgivning med sigte på bedre forvaltning af de fælles ressourcer.
- Støtte til oprettelse og koordinering af regionale netværk til at lette pooling af erfaringer og knowhow.
- Støtte af internationale forskningsprogrammer, der bidrager til at realisere de udviklingspolitiske mål på dette felt.
- Lettelse af udviklingslandenes deltagelse i forhandlinger i internationale organisationer om afsætning, ressourceforvaltning, biodiversitet og i internationale fora for udveksling af videnskabelig viden og andre anliggender med tilknytning til FAO's adfærdskodeks.